

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanulóknak és jegyzőknek 8 K.
Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyitóliter soronként 50 fillér.

A családi pótlék.

Székelyudvarhely, július 25.

A munkaképesé vált parlamentnek egyik legszebb és legértékesebb alkotása az, melyben az állami, megyei és államvasuti tisztviselőkről gondoskodik családi pótlékok utalásával. A törvényt csak nemrég szentesítette a király, a napokban lett kihirdetve s rá másnapra már a pénzügyminiszterium végrehajtási rendelete is megjelent. Mintegy három hét alatt az üdvös törvényt tüneményes gyorsasággal hajtotta végre az állam. A mire az állami tisztviselők a közelmúltban az obstrukció letörése előtt még gondolni sem mertek, azt már kezükben tartják. A miniszteri rendelet, a mely, mint jeleztük, a székelyudvarhelyi hatóságokhoz is megérkezett, utasítja az utalványozási joggal felruházott hatóságokat, hogy az utalványozási jogkörükbe eső összes alkalmazottakat azonnal hívják fel, hogy családi pótlékban való részesítésüket — a szükséges igazoló iratok bemutatása mellett — közvetlen hivatalfőnöküknek azonnal jelentésként be.

Olyan alkalmazottak, akiknek a törvény feltételeinek megfelelően törvényes vagy törvényesített édes, vagy mostoha gyermekük van, a családi pótléket azonnal megkapják. Azokról az alkalmazottakról pedig, a kik legalább két, velük közös háztartásban élő

és saját jövedelemmel nem bíró családtagot tartanak el, jegyzéket készítenek, melyet a miniszteriumba terjesztenek fel, hol a pótlék utalványozását a legrövidebb idő alatt elbírálják. A jegyzékbe az alkalmazottat csak akkor lehet felvenni, ha az általa eltartott, vele közös háztartásban élő és saját jövedelemmel nem bíró családtag:

- az alkalmazottnak a törvény 3. §-ban meghatározott életkort már elért gyermeke;
- az alkalmazottnak házastársa, testvére, szülője vagy nagyszülője;
- az alkalmazott házastársának testvére, vagy az alkalmazott testvéreinek házastársa;
- az alkalmazott házastársának szülője;
- az alkalmazottnak teljes árvaságra jutott, vagyis szülőtlen unokája;
- az alkalmazott testvéreinek vagy az alkalmazott házastársa testvéreinek teljes árvaságra jutott, vagyis szülőtlen gyermeke;
- az alkalmazott által örökbefogadott vagy nevelt gyermeke;
- az alkalmazottnak vagy házastársának törvénytelen gyermeke.

A családi pótlék engedélyezésének lényeges feltétele, hogy a családi tagok az alkalmazottal közös háztartásban éljenek s hogy ne legyen saját jövedelmük.

A családi pótléket az alkalmazottak visszamenőleg 1912. január elsejétől kapják s így, akik a törvény rendelkezése szerint előleges negyedévi részletekben kapják, azok egy-

szerre három részletet, akik utólagos negyedévi részletekben, azok egyszerre két részletet kapnak kézhez.

Az állami, megyei és államvasuti tisztviselők között a törvény mindenre kiterjedő figyelmeztetése és a gyors végrehajtás érthető örömet keltett s a szükséges kimutatások összeállítására érdekében a munkálatokat minden hivatalban már meg is kezdték.

Egy jelentős lépéssel előre.

— Az erdélyi vikáriátus. —

Székelyudvarhely, jul. 21.

Tehát meg fog történni az új magyar görögkath. püspökség föllátása, melynek itt a székelyföldön vikáriátusa lesz s annak kertébe Székelyudvarhely város, továbbá Alsóbödőfalva, Abásfalva, Bözödújfalva, Székelyszentkereszt, Oláhásod Udvarhelymegyei községek is besoroztatnak, melyek eddig a balázsfalvi oláh püspökség főtartományához voltak lánczolva.

Magában az a körülmény, hogy ezrei a magyaroknak elvonattak az idegen nyelvű egyházak befolyása és erőszakossága alul és a magyar püspökség átadatik a gyakorlati életnek, hogy fejlődve szolgálja a hívek üdvét és a nemzet céljait: egy nagy, történeti esemény, egy krónikára méltó győzelmünk a most folyó küzdelmekben, becsület és babér azoknak, akik ezt, a magyar nemzet jövőjére föl sem becsülhető szolgálatot megtették nekünk. Egy nagy nemzeti ereket ez és se okunk, se jogunk nincsen ki nem mondani, hogy Héderváry és Lukács érdeme

RÉGI IRÁSOKBÓL.

Szappanos Lajos házassága.

Közlő: Dóczy Lajos, vm. főlevéltárnok.

Az 1778. évi nagy verbunk, a miről a mult alkalommal megemlékeztem volt, Udvarhely városában épen a karácsonyi vásár napján, az alsó piacon erre a czélra felállított, deszkából készült, jól fellobogózott s fenyőgalyakkal díszített szinben volt megtartva. A deszka szin hátsó részében nyult végig a hosszú X lábu asztal a melléje rögtönzött padokkal; a csapra ütött nem épen kis számú, de annál terjedelmesebb boros hordók szomszédságában, míg a sátor két nyitott végénél terjedelmes farczádi asszonyok sütötték az orcsiklandó, illatos pecsenyét, a mely a friisen sült fehér kenyér megvágott közepébe téve, nem utolsó étel ma sem az éhes embernek. A sátor belső zugában volt egy kisebb emelvényen a helyök a szép számú pipásoknak és hegedűsöknek, a kiknek vezénylete és dirigálása Simó Ferencz strázsamesterre volt bízva.

A sátoron kívül táboroztak a verbunk híre oda seregülő sokaság kedvéért összegyűlt különféle árusok; pogácsások, kürtös- és mézeskalácsosok s egyéb csomagot árusok. Ez utóbbiak közül ma ugyancsak feltűnne a sült pityóka, a mit pedig akkor mint ritkaságot árultak s daczára olcsóságuknak, leginkább csak a gyermekek vették, ha valahonnan egy fél polturájok akadt.

Hiába rendelte el ugyanis maga felsőes királyné asszonyunk, majd a magasságos fő kormányzó, hogy a népet a pityóka termelésére rá kell szorítani, hiába volt kiadva a rendelet a végett a dullóknak is, kiknek a rendszeres évi jelentésükben a pityóka termelés miben állásáról is jelentést

kellett tenni, a nép a mi székünkben sem akart megbarátkozni a földi mogyoróval, a mint akkoriban a pityókat nevezték és a beérkezett jelentések alapján még az 1780-ik évben is azt kellett a széki tisztségnek a guberniumhoz jelenteni, hogy: „a pityókának, vagyis földi mogyorónak szaporodása nincsen, oka ez, hogy sok helyt nem terem, sok helyt ismét a mi keveset vetnek is, egyéb hasznát nem ismerik, hanem a gyermekek sütogetik“.

Bent a nagy sátorban vígan folyt az élet. A hosszú asztal a még el nem tranzportált, bokréta csákóju, ujoncz katonák ülték körül. Egy óreg káplár tartotta őket szóval, ha a muzsika egy kis csendet hagyott; kinek nagy mondásait azok szájatva hallgatták s szentírásnak vették. „Ugy biz őcsém, mikor a pádovai templomba a magyar huszárok paráderá monnek, az orgona fölött levő szárnyas angyalok a generális marcot trombitálják, pádovai szent Antal pedig örömben öszszelüti a bokáját“.

A szin közepén Dorzsi káplár egyedül járja a toborzót, erősen nézegetve egy kiviúrlól bámészkodó legényre, a kit ugyan váltig huzgálnának valami női keze visszafelé, mégis mindegyre előbb szorong; ennek tánczról most a káplár, a kinek ha kezébe csaphat, strázsamester uram a csákót a fejébe nyomhatja, ujból meglesz a „bibalia“, a mint akkoriban a borravalót nevezték.

A sátorban komandiró Simó Ferencz főstrázsamester valóban megénezi való ember volt. Sárga pánklikás piros bársony süvegén élővirágból kötött bokréta hajlázott, remekbe készült, a sok zsinórtól, paszománytól alig látszó egészüni kék dalmányán, panyókára vetett mentéjén 100 ezüst gomb fénylett s meggy színű sujtásos nadrágja ezüst sarkantyus sárga csizmába volt huzva. Piros karmazsin lódingját s a szék himzett czimereivel ékes tarsolyát hejh be sokan irigyelték. Hát még közepnél magasabb daliás termetét, találó él-

czes beszédét, dalos kedvét, vigságos kedélyét. Mikor ebéd után, hogy a kifáradt káplárok kisvé megpihenjenek, rákezdett szép bariton hangján a nótára:

„Piros bársony süvegem,
Most élem vig életem,
Simó Ferencz a nevem,
Ha legény vagy jer velem.“

Még a szomszéd Gróf Kornis háznál is kinyitlak az ablakok, s a kipirult arcu legény, kit Dorzsi káplárnak még nem sikerült az anyai kezek közül kivenni, minden sárga-rivaa daczára rögtön a szin alatt termett, kezét adott s kérte a csákót és a sárga csizmát. Ezek az udvarhelyi mesterek által kiállitva ott csábitottak sorban felakgatva, csak ki kellett választani. A lakatos is ott volt kéznél s a kiválasztott csizmára rögtön ráütötte a sarkantyut meg a patkót. Hát mikor a sátor előtt s az utcán ünneplőbe öltözött fel s alá hullámzó szebbnél-szebb városi asszonyok, leányok kedvéért rákezdette híres verbunkos tánczát! Délczeg tartásával, gyönyörű tánczával hejh be sok szívet megdobogtatott. Pengő sarkantyujával a tánczütemet oly szépen kiverte, hogy ennek a zenéjét manapság be vennék a katona bandába muzsikáknak.

Pálfi Mózes kapitány uram a Kandó Mihály háza ablakából gyönyörködött a fel s alá járkáló tömegben, a kik között bizony legtöbb volt a szépen felöltözött kíváncsi asszonynép. Még is jegyezte ő kegyelme a mellette álló óreg táblabíróhoz fordulva:

— No ugyan sok formás és szép fehérrépe vagyon ennek az Udvarhelynek, de ki is sereglettek a muzsikaszóra.

— Spectatum vaniunt, veniunt spectantur ut ipsae. (Nézzin jönnek, hogy őket is nézzék.) Mondá az óreg ur, kit már jobban érdekelt a jól szelelő

ez a vívmány és hogy a nemzeti munkapárt neve mellé tett jelző, a *nemzeti*, a sikertől áttűzsedve először kezd világitani.

Ki hinné azt, hogy ebben az országban, ahol rutén ruténül, a szerb szerbül, az oláh oláhul misz, uoha mindezek magokat — becsületes rutén testvéreinket kivéve közülök — magokat elnyomott nemzetiségeknek hazudják: magának az elnyomó magyarnak közel ötven esztendejébe, egy félszáz évébe (pontosan negyvenkilencbe) került hogy magának kijárjon, kiinstáljon, kikönyörögjön, kizarádokoljon egyetlen magyar görögkatolikus püspökséget. Ki hinné, hogy ebben az országban, az egyetemes magyarság által sürgetett és pártolt e szándék, magyar püspökség felállítása ellen lépéseket mert tenni és tehetett büntetlen két román püspök. Az elnyomók ellen, a kik könyörögtek, az elnyomottak, a kik büszkén tiltakoztak az alázatos kérelem teljesítése ellen.

Kifáradva, kimerülve a politikai torzsalkodásokban, elkedvetlenedve, sőt elkecsereved a pártosság és visszavonás láttára, mely a magyar politikuskok között dul: mint aranyphórhóbról friss forrásvizet, egy isszuk a hirt e püspökségről, a magyarság e nagyjelentőségű előrenyomulásától és szinte megújodunk tőle.

Mig az egyik világ fegyverkezik, mig a katonai reformokat itt ez országban is keresztülhajtották moró kényszerítésből, amíg Bécsben új ágyu típuson török a fejüket, addig nekünk ime már szállított Lukács egy nagy — ágyut. Ugy öntötte, mint Gábor Áron valamikor a maga ágyuit. Nem volt bronz, nem volt acél, nem volt Ukácius: csak a székely falvak harangjaiból öntődött, de a székely lélek szállt bele, a székely hazafiság bugott repülő golyóiban és a magyarnak nyert csatát Gábor Áron ágyuja.

Ilyen ágyunk nekünk a magyar püspökség. A magyar szent lélek szálljon beléje. Malasztja ölelje körül, a kik pásztori fenbátósa alá kerülnek. Nem halált szóró ágyu, hanem szeretetet, üdvöt, magyar hazafiságot és magyar hitet. A magyarok istene: vonul be oda, a hol eddig az Isten igéjével a magyargyűlöletet hirdették. Oltári nyelvé lett a magyar ott, a hol eddig azt mondták, hogy vétek magyarul imádni az Istent. A gyűlöletnek egy nagy szikláján jelent ez az

intézmény repedést és a szeretet és a megértés világossága száll a repedésen keresztül az eddigi sötétségbe. Dicsőség azoknak a hitőkben és magyarságukban meg nem fogyatkozott férfiaknak — egyháziaknak és világiaknak egyaránt, — a kik öt évtizeden keresztül ki nem fáradtak, ki nem ábrándultak és Szizifusz sziklatömbjét újra, meg újra és betedszer is és tizedszer is felgördítették, amíg végre egyszer nem gurult vissza és most erre a sziklára ráépül a magyar görögkatolikus püspökség és hirdeti I. Ferenc József, X. Piusz pápa, a magyar kormány és a görögkatolikus egyház némoly püspöké és sok világi vezérborboró elévülhetetlen dicsőségét és kiköveteli mindezek számára a magyar nemzet háliját.

BELFÖLD.

A székelyföldi vikáriátus székhelye.
Budapestről jelentik: A kormány tervei szerint befejezett tény, hogy a hajdudorogi görög kath. püspökség fennhatósága alá tartozó székelyföldi püspöki helynökség székhelye Marosvásárhely lesz. A helynökség élére felszentelt püspök kerül. A beavatottak szerint a hajdudorogi püspöki méltóságra *Hodobay* Andor preláts kanonok a legkomolyabb jelölt, aki sok évi buzgó és hazafias működésével amerikai apostoli vizitator korában nagy érdemeket szerzett erre. Eppen ezért már akkoriban sokat emlegették koadjutornak az azóta elhunyt eperjesi püspök mellé. Amennyiben *Hodobay* püspöké kiuevezik, a helynöki méltóságra *Miklóssy* István zempléni főesperes és sátoraljuhelyi plebánus a jelölt. Nincsen azonban kizárva, hogy Miklóssy lesz a püspök és *Hodobay* nevezik ki székelyföldi vikáriátusnak. Nem lesz érdektelen megemlíteni, hogy a magyarországi román püspöki karral együtt a bukaresti görög katolikus érsek is közbelepett a Szentszékeél a létesítendő magyar püspökség ellen, azonban a bukaresti érsek emlékirata ugyanazon elintézkést nyert, mint a magyarországi román püspökök előterjesztései.

czimeres tajték pipája, a mit éppen akkor töltött újra.

Hát hiszen, ha azért jöttek, hogy őket is nézzék, hát igazuk volt, mert a hideg miatt még pirosabb arcukkal, sugár termetükkel szép látványt nyújtottak. Hát még a karsu derekukon rengő régi szép magyar viselet. Nem afféle divatlat változó, ideig-óráig tartó bukjel szoknyák s más egyebek, hanem nagyanyákról maradt, mégis szép, megbecsült drága és szeretett ruhák. A minőket például Szalánzi László uram kedves hites mátkájának Patkó Éva asszonynak adott át a tutora Sebesi Jób uram ó kegyelme az 1720. esztendőben. A mik között az ez évi árvai iratok egyik csomagjában levő inventarium szerint ilyenek voltak:

„Egy zöld kamuka szoknya, egy rend széles arany csipkével, két virágos kamuka váll, keskeny arany gallardal sűrűn behánva, ezüst kapcsok rajta.”

„Egy paraly szín bársony váll, régi mód szerint széles arany prém rajta, ezüst kapcsos.”

„Egy karmazsin szín anglia szoknya, egy rend ezüst kötés rajta, két ujnynál valamivel szélesebb, aboz való anglia posztó előruha, hasonló ezüst kötés rajta.”

„Egy veres karmazsin szín anglia béletlen mente, egy rend ezüst gallardal s keskeny ezüst csipkével megprémézve, apró ezüst gombok rajta.”

„Egy veres karmazsin asszonyembernek való öv, három rend apró ezüst gombocskákkal.”

„Egy jóféle apró gyöngyös pártá” stb.

... Mig az alsó piacon a verbuk hangos muzikaszó, vig kurjongatások, itt-ott asszonyi siránkozások között ilyen formán állott volna, Szappanos András uram, a város főbírája nagy léptekkel járkált, nem valami barátságos ábrázattal a tanácsban. Rossz kedvének pedig az ő egyetlen fia, Szappanos Lajos volt az oka.

A Lajos gyerek akkor már jól felszedült ifju vala s az apja üzletét vezette, lévén főbíró uram egyszerű mind az udvarhelyi mérszások czéhnek egy személyben atyamestere is. A fia már ekkor a mesterséget kitanulta, egy pár vándor évet is töl-

tott s egy volt, hogy minél hamarabb remekel. Már hizóban volt a tulok, melyet a remek alkal-mával egy csapással fog Lajos leütni; már a legény czimborák is ki voltak szemelve, a kik majd a felpántlikázott, aranyozott szarvu hizott bikát az ünneplő közönség s a mesterbirák kíséretében vig muzikaszóval a vágóbelyre vezeték. Ekkor azonban egy kie baj történt.

Szappanos András uram ugyanis csak ekkor látta elérkezettnek az időt arra, hogy Lajos fiával közölje, hogy ő neki a remeklesen és a mesterre avatáson kívül még egy másik nagy szerepe is lesz ezen a napon. Tudniillik oltárhoz kell vezetnie az apja által részére, az ő tudta nélkül feleségül választott hajadont. Takarékos ember volt ugyanis a főbíró s a két ünnepet egy költséggel akarta megülni, mert a mesteravatás igen sok költséggel járt; arra pedig, hogy az ő fia számára ne ő válasszon menyasszonyt és hogy abba még a fiának is legyen valami beleszóla, az akkori idők szokása szerint még csak nem is gondolt.

És itten volt a hiba. Mert a Lajos fiának, a ki a házasságnak egyébként nem lett volna az elrontója, már ekkor meg volt a választottja, a kiről eddig az apjának említését tenni nem mert, Bentzédi Zsuzsanna leányasszonynak, bikafalvi Bentzédi Mózes leányának a személyében.

Szappanos András főbíró uramnak valami nagy kifogása Bentzédi Zsuzsanna ellen sem lehetett volna, mert tisztas, jószágos székely embernek jó nevelésű leánya volt, csak hogy nem azért választotta Szappanos Andrást Udvarhely város főbírává, mintha ő a derekát olyan könnyen beadta volna. De meg hát, ugyan hogy fogadna neki szót Udvarhely város egész polgársága, ha kitudódna, hogy még az egy fiának sem tudott parancsolni.

Csak hogy az ifju Szappanos is ugyanabból a fából volt faragva, mint az apja és nem hogy engedett volna, hanem a verbuk első híre megmondotta az édes apjának, hogy ha Bentzédi Zsuzsannát feleségül nem veheti, mihelyt a verbuk Udvarhelyre ér, azonnal fölcsap katonának s

KÖZIGAZGATÁS.

„Csak egy virágszálat.” Lukács László miniszterelnök, mint belügyminiszter, valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez körrendelet intézett, a melylyel a József királyi herczeg Szanatórium-Egyesület évente november 1-én tartani szokott gyűjtését a törvényhatóságok figyelmébe ajánlja és a gyűjtés támogatására buzdít. A körrendelet a következőképpen szól:

A József királyi herczeg Szanatórium-Egyesület évről-évre nyert országos gyűjtési engedélye alapján „Csak egy virágszálat” jelige alatt évek óta november 1-én a társadalomhoz fordul, hogy halottak napján, a tometők ünnepe-n egy szál virággal kössenek kevesebbet az elhunyt szeretteiknek azant koszoruba és ez egy szál virág árát ajánlják fel a szegénysorsu tüdőbeteg emberbaráti alapjának.

Az egyesület, miként a mult évben, ugy az idén is igénybe akarja venni a nyilvános adománygyűjtés körül a közigazgatási hatóságok önkéntes segítségét, mert hálával telten tapasztalta, hogy a mult évi virágszálygyűjtése igen szép eredményét is legelő sorban a hatóságok és hatósági közegek odaadó közreműködésének köszönhetete, éppen ezért azzal a kérelemmel fordult hozzám, hogy a nemes emberbaráti vállalkozásának sikere érdekében a szegénysorsu tüdőbeteg ügyét ezuttal is a törvényhatóságok figyelmébe ajánljam.

Mint hogy nevezett egyesület a társadalom minden rétegét pusztító tüdővész ellen évek óta folytatott: küzdelmével a legnemesebb czélokot szolgálja, mely működésében az egyesületet az egész társadalomnak kötelessége a lehetőség szerint támogatni s mint hogy a közigazgatási tisztviselőnek a magasatos czél támogatása és adomány-gyűjtés irányítása terén kifejtenő önkéntes fáradozására részemről is nagy súlyt helyezek: ennél fogva felhívom czimet, hogy hatósága torületén a nevezett egyesületet a legmesszebbmenő támogatásban részesítse és a közigazgatási hivatalok vezetőit ily irányban utasítsa.

Az egyesület kérelmére tájékozás végett közlöm, hogy az idei gyűjtés, a mult évitől eltérőleg, zárt gyűjtőtaszkákkal fog eszközölni.

Lukács, s. k.

Az udvarhelyi főispánság. Egy fővárosi könyvmatos után a fővárosi napilapok a egy néhány vidéki újság is, téves információ alapul

ezután az apja vágómarhái helyett a burkusokat aprítja.

Valami nagyon tohát nem is lepődött meg főbíró uram, mikor az egyik városi tizedese azzal a birrel bukkott be nagy lelkesedéssel a tanácsházba, hogy a fia a verbuk között tánczol, már fel is vetto a handgeitet, oda is adta a hegedűsöknök, a veder borát most itatja a legény czimboráival s hogy atrázsamester uram széles jókedvében (jó példát ad a bíró fia a többi legénynek is) a maga piros társny süvegét nyomta a fejébe.

Egy kis engedékenységgeggel ugyan még lehetett volna igazítani a dolgon, Pálffy Mózes kapitány uram a sok szivesseggel fel is ajánlotta a városi birónak, csak hogy egyik fél sem engedett. Hiába volt főbíró né asszonyom sok siránkozása, Szappanos Lajost is elvitték a többi rekrutákra.

Az 1780-ik évben, a mikor már a katonákra olyan nagy szükség nem volt, mert felséges asszonyunk a békét még az előző évben az ő népei javáért megkötötte, Szappanos András uram is megpróbálta kieszközölni makacs fiának elbocsátatását. Itten pedig már Lajosnak kedvezett a szerencse, mert a katonaságnál akkoriban az a bölcs szokás uralkodott, hogy annak a katonának, a kit az egész béke időre szabadagoltak s csak végső szükség esetén hívták be, tanujelét kellett adni ama jó szándékának, hogy békés jámbor polgár akar lenni és még az elbocsátás előtt meg kellett nősluina.

Sok húza-vona, főbíró né asszonyomnak sok siránkozása után, az 1780. év őszén végre mégis beleegyezett Szappanos András, hogy ha már most éppen nem akar és ha már másképp nem szabadulhat, vegye hát feleségül Lajos fia Bentzédi Zsuzsannát. Hanem a bíróságról még ebben az évben le is mondott.

Szappanos Lajosnak és feleségének kihílt tetemei már rég elporladoztak, de a házasságuk létrejöhetségéhez, a bikafalvi nemes előjáróság által kiállított bizonyosságlevél még ma is ép állapotban van és szól ilyeténképpen:

„Mi ide alább subscribált személyek adjuk

híradást közöltek az udvarhelyi főispánjáról, s ezzel kapcsolatban gróf *Haller* János főispánról és fiáról. Gróf *Haller* János főispán erre vonatkozólag most a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A rólam, meg fiamról közöltteket valótlanoknak deklarálom, mert fel sem vagyok még mentve, még kevésbé lehet fiam kinevezve. *Haller*, főispán.

A sorozások kitűzése. Udvarhelymegyében a folyó évi sorozások a következő sorrendben tartatnak meg: *oklándi járásban*: szept. 7, 9, 10, 11 (felhivatott 622 egyén); *udvarhelyi járásban*: szept. 13, 14, 16, 17, 18, 19 (felh. 1015 egyén); *Székeljudvarhely városban*: szept. 20 (felh. 194 egyén); *keresztúri járásban*: szept. 23, 24, 25, 26 (felh. 730 egyén).

A közös hadsereg Rendeleti Közlönyének legutóbbi száma a sorozásra nézve a következő fontosabb rendelkezéseket tartalmazza:

Az állandó sorozóbizottságoknak az állításkötelesekkel szemben már a fősorozás előtt is az új véderőtvény szerint kell eljárniok. Az alkalmasnak találtakat az illető sorozási évfolyam zárószámára való tekintet nélkül az ajánlás és besorolás fenntartásával kell besorozni. Minthogy a folyó sorozási évben az ujonczszükséglet előre láthatólag már a teljesen alkalmasokból is fedezhető lesz, segédszolgálatra alkalmasok besorozására idén aligha kerül sor. Tekintettel az idei fősorozás késői kezdetére, a besorozottak beosztása nyomban a sorozásnál történik és nekik — a közvetlenül a póttartalékba besorozottak kivételével — a behívójegyet, valamint az összes besorozottaknak az ajánlati lapot a *sorozáshelyen* kézbesítik.

A fősorozásról elmaradott állításkötelesek mentől előbb, de feltétlenül az idei ujonczlétszám lezárásáig, vagyis november 15-ig utóállításra idéztetnek be. A már megállapított állítási napokon kívül október 12-én és 26-án, valamint november 5-én utóállítások tartatnak.

Az állománybavétel és bevonulás napja: az egyenes *önkéntesekre* nézve október 10, a többi *besorozottakra* nézve október 15, a hadi tengerészetre nézve két csoportban és pedig a haditengerészeti kiegészítő kerületekből besorozottaknak

tudtára mindenkinek, a kiknek illik, ez levelünk rendiben, hogy ezen lakó helységünkben úgy mint Bikafalván lakó agilis Bentzédi Mózes urat tudjuk és esmérjük az irt faluban egy józan életű, Istenfélő jámbor és csendes személynek lenni, Sueánna nevű leánya is falunkban és ekkleziánkban nem botránkoztat, hanem másokkal is jó példát mutató, szoliditással és jó erkölcsökkel élő személy, úgy ruházattal is csaknem sorsa felett tisztességesen kiruházott. Moga kézi munkájával, úgy mint szövésével, varráásával, fonásával és egyéb házi gazda aszonyokat illető munkájával napjába nemcsak négy, hanem legalább is hat krajczárokat könnyen kereshet. Ki is, hogy szüleinek akaratjából Udvarhely városi Szappanos András uramnak, jószágos nemes személynek és csaknem első városi lakosnak egyetlen egy fiához úgy mint az Kálnokyanum Regimentben lévő Szappanos Lajos ő kegyelméhez jövődöbeli házastársul kívánván menni, kötelezi magát mi előttünk arra, hogy ha Szappanos Lajos a regimenthez akármikor és akárhova is menne, ezen Bentzédi Sueánna asszony sem egyszer sem mászor Szappanos Lajossal el nem mégyen, hacsak a nemes regiment nem szabadtja, sőt ha Szappanos Lajosnak halála történne is, a nemes regimenttől semmit maga táplálására nem szollitál. Datum in Pago Bikafalva die 10 ma oktobris Anno 1780." Igy esett meg a Szappanos Lajos házassága.

Tisztelettel felkérjük vidéki hátrálékos előfőnököket, hogy hátrálékaikat beküldeni sziveskedjenek.

egy bizonyos száma, amely a 25 % al felemelt tavalyi ujonczlétszámnak felel meg, november 25-én, a más helyekről besorozottak október 15-én vonulnak be. Ugyanez érvényes a többi ujonczokra is, kivéve azokat, akik közvetlenül a póttartalékba osztattak be.

A parajdi új vasút. A mezőség—marosvásárhely—szóvátá—parajdi új keskeny vágányú vasút közigazgatási pótbéjárása a napokban történt meg. Udvarhelymegye részéről *Sebesi* János alispán és *Leichtner* Gyula kir. főmérnök vettek részt a bejárásán, mely véglegesen megállapította az új vasút vonal irányát. A vasutat Szóvátá-fürdő alsótelepig felvezették, s mint érdekes körülményt említi meg, hogy Szóvátá és Parajd közt haladó vasútnak Udvarhelymegyében eső részén, helyzükre miatt a keskenyvágányú vonat részére a már meglevő vasutat fogják felhasználni akként, hogy még egy harmadik sítet fektetnek le. A munkálatokhoz még ez évben hozzá kezdenek.

TANÜGY.

Három iskolai értesítő.

A kö- és agyagipari szakiskola tanéve e hó 27-én zárult. E nap mentek ugyanis szét a növendékek, kiket a rendes vizsgálatok után műhelyi gyakorlatok végzésére visszatart az intézet szabályzata. A lefolyt tanévről *Hargita* Nándor igazgató számolt be a csinos kiállítás értesítőben, mely szerint 1911—12. tanévben 56 tanuló tett sikeres vizsgálatot s 328 tanuló hallgatta a külön tanfolyamokat. A marosvásárhelyi iparkamara 500 K. Udvarhelymegyei takarékpénztár 220 korona adománnyal támogatták az intézetet. Sikeres működött az ifjusági önképzőkör is *Dékan* S. tanár vezetésével, valamint sikerült kiállítással bizonyították az év végén a növendékek praktikus kiképzését és tanulmányi előhaladását. Az értesítőt az 1912—1913. tanévre szóló tájékoztató zárja be, mit kívánatra kézzéegyel küld az intézet igazgatójához. Ajánljuk az értesítő és az intézet tanulmányozását a lelkes és tanítói kar figyelmébe.

A polgári leányiskola értesítőjét a tanév végén rendezett tanulmányi kirándulás leírása vezeti be, majd az igazgatói jelentést öleli fel a tanulmányi és nevelési ügyekről, az iskolai év történetéről. Mint új dolog, a varrótanfolyam rendezése érdemel kiváló elismerést, mely intézkedés az életre való nevelés egyik sarkalatos eszköze. Nagy gondot fordít a tanítótestület az ifjuság vallás-erkölcsi nevelésére s minden alkalmat megragadott, hogy a leányok lelkében a vallásos érzést fejlessze és megerősítse. Tanulmányi versenyeken részesítettek 39 tanulót, féltanulmányosakat adtak 14 tanulóknak. Tanári testület száma 7, a hitoktatói kar 5 tagból áll. Az elvégzett tananyag és a jövő tanévben használandó tankönyvjegyzék közlése után az intézet növendékeinek névsorát találjuk, mely az intézet túlnépességét tárja elénk. Az iskola növendékeinek száma 156, mely szám, az iskola mizerabilis állapotát tekintve, igen nagy. Erről különben maga az igazgatói jelentés is panaszoló hangon szól s valóban itt az ideje, hogy a polgári leányiskola új épületet nyerjen. A magánvizsgálatok, a tanulók statisztikája, a jövő évi tájékoztató zárják be a könnyen áttekinthető, praktikus utasításokat bőven tartalmazó füzetet.

A róm. kath. elemi fiúiskola értesítőjét *P. Trefán* Timotheus házfőnök vezeti be. „Iskoláink érdekében mit tegyünk” című, a szülőkhöz intézett felhívásával, melyben a róm. kath. iskola felkarolását ajánlja a katb. szülőknak. Az iskolai év történetében az év folyamán rendezett iskolai ünnepelekről s ezek bevételéről, a bevétel felhasználásáról számol be. Igen üdvös eljárása a tanítótestületnek az iskolai takarékpénztár meghonosítása, mellyel a gyermekeknek a nevelés kezdőfokú a takarékoságra szoktatják. Az előző évben 105 gyermek 337 58 K gyűjtött össze állérekéből; ez évben 61 gyermek 264 55 kor. hordott össze — mindenkinnek vissza adván év végén betétjét. Az iskolai ünnepelekről jövedelméből 213 40 K értékű tanszer és ruházattal segítették a szegényebb sorsú gyermekeket. A tanítótestület 3 tagból áll, kik I—VI. osztályban összesen 194 gyermeket tanítottak. Gondoskodott a tanítótestület a tanulók évvégi jutalmazásáról is, 43 jómagaviseletű és jó előmenetelt tanúsító növendékeket részesítettek könyv s más kisebb jutalmazásban. Ez értesítőt a jövő évi tájékoztató zárja be.

HIREK.

Székeljudvarhely, jul. 28.

A cigány analfabetizmus.

Korunk jelszava a „haladás”. A kulturának legalacsonyabb fokán szeretett magyar hazánkban ez idő szerint a cigányok állanak. Az ősapáiktól örökölt egyszerűség, mondhatni, nomád élet jellemzi őket. Az a putri, sőtvennyel kerített és sárral behányt alkotmány, az ő oduja, ahol összevisza hánytvetett rongyok, a legnékülözhetőbb konyhai eszközök minden rendűkülű felhalmozódása jellemzi a szép izlésnek hiányát. A jövő élettel való nem törődés, a holnap semmibe vevése, a munkátlanság s az ezekből származó nyomor kiált onnan felénk. Munkásságuk az aratás, takarás, no meg a vályogvetésen kívül vajmi csekély. Jobban szeretik a hálalást, koldulást. Pedig ha egy kisebb szemügyre vesszük őket, leleményesség, találékonyág, éberség, kecses tartás, mondhatni, ügyesség nem hiányzik náluk, sőt fokozottabb mértékben van bennük kifejlődve. Nem csoda, hogy közmondásosá is vált. És ki tudja, tanítás, kellő művelés, vezetés által vajjon nem lehetnének-eők is édes hazánk számottevő munkás tagjai? Én azt hiszem, igen. Csakhogy e tekintetben is a nagy társadalomnak segítségére kell siessen, kiemelendő őket a ősi, mondhatni, megrögzött szokásaikból.

E tekintetben a kezdőlépés, a fejlesztés utótrő munkája a tanító vállaira nehezedik. A tömeges oktatással párosult mindennapi tanításukat lehetetlenné teszi a — mondhatni — teljes ruhátlanág, de meg a nagy társadalomnak is megkülönböztető izlése. Ha az egyszerű purd a legelőmibb feltételeknek megfelelő primitív ruházatával a középiskola padjain jó szántából, mert kénszerítésről még ez idő szerint szó sem lehet, helyet foglal, már ezt a magyar tehetősebb ember nem veszi jó néven, s inkább gyermekét más iskolába írta be, sem hogy a cigánnyal járjon. Pedig az az egyszerű cigány is éppen úgy isten teremése és nem is tesznek az életnek semmiféle fokozataiban közöttük különbséget, lévén a magyar haza polgárai, alattvalói s annak számmennyiségét szaporító egyedei, csupán csak a kénszer iskolázás terén. A törvény előtt éppen úgy egyenlőséget élveznek s a katonaszkodásban sincs közöttük megkülönböztetés és ha — mint a tapasztalás eléggé bizonyítja — az ilyenekből ott altiszt (sárzsi) lesz, egyike a legügyesebbeknek, akik magyar honfőrsainkon is sok esetben jóval tultereznek.

E nép tehát megérdemli, hogy a nagy magyar társadalom velük törődjék, s hogy megszokott ősi — mondjuk — állatiasságukból őket kiemelje s így a magyar haza hasznotbajtó munkás tagjaivá tegye. Egy-egy közegé bőven van megáldva ilyenekkel, mint éppen székel városunk szombafalvi része is. Szokásaink, renyhoségei s majdnem állatiasságig menő életmódjuk eléggé ismeretes.

Most midőn a kulturális haladás a jelszó mindenfelé, szeretett főgondnokunk, Ugron Ákos ny. főispán ural tárgyalva, az ő lelkes biztatására vettem tollat a kezembe, hogy minden szép és jóért lelkesülő polgártársainknak a közöttük legelsősorban vármegyénk, kulturmissziót teljesítő Népevelési egyesületünk becses figyelmét ezen elhagyatott népre tereljem.

Személyes utánjárás, biztatás mellett f. hó 21-én összeirtam közülök 21 férfit és 9 nőt, akik önszántukból hajlandóknak mutatkoznak arra, hogy ők a téli hónapokban — tekintettel az iskolákban is divó felpapros rendszerre — délután 2—4 óráig el fognak járni s így az írást és olvasást, — mint az ismeretszerzés legnékülözhetőbb feltételeit — megtanulni, elsajátítani. Ezen összeirtak közül a legidősebb 37 s a legfiatalabb 12 éves. Reményem van arra, hogy a szám 40—50-re szaporodik. Ezen körülményt úgy az Országos köznevelődésügyi tanácsnak, valamint vármegyénk Népevelési egyesületének is bejelentettem, hogy tankönyvek, írószerek adomá-

nyozásával tegye lehetővé nekem ezen analfabéta tanfolyam megtarthatóságát, vezetését.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a beiratkozott 40 analfabéta, kik a következő tanévben rendszeres iskoláztatásban részesülnek, többnyire hiányos ruházatu, mely tisztelettel fordulok Székelyudvarhely város nagyjedemű közönségéhez, kégyeskedjék nagybecsű pénz, vagy ruhabeli adományával, amelyekről nyilvánosan fogunk elszámolni, ezt a kulturaképzőt támogatni. Segélyek Sándor Gergely egyház- és iskolagondnok czimére küldendők.

Gál Mihály
tanító.

Áthelyezések. A Szent Istvánról nevezett erdélyi szent-ferenczrendi tartomány kormánytanácsa Désen tartott ülésében P. Trefán Timótheus székelyudvarhelyi ferenczrendi zárdafenököt hasonló mértékben Marosvásárhelyre. P. Humilis vikáriust szintén hasonló mértékben Medgyesre helyezte át a fáradságtalan derék ferenczrendi tanítók támogatása széles körben kelt őszinte sajnálkozást.

Petőfi emlékezete. A székelyudvarhelyi „Székely Dalárda” és „A segesvári magyar polgári kör” augusztus 4-én ünnepli meg a fehéregyházi téren esett szabadsághősök: Petőfi és társai dicső emlékének évfordulóját. Az ünnepély sorrendje a következő: Indulás a vasuti állomástól Fehéregyházra reggel 4 óra 50 perccor. Visszatérés vagy a 1/4 11 óras személynovattal, vagy pedig egy külvonattal 11 óra után. Segeváron a vasutól felvonulás zene mellett a Petőfi szoborhoz. Fehéregyházra ünnepi beszédet tart Dr. Zboray Miklós országgyűlési képviselő, közreműködik a többi ünnepi számokban a piskii vasuti műhely zenekara, a székelyudvarhelyi és a piskii dalárdák. A szobornál beszédet tart Varga Zsigmond és közreműködnek a fenti zene és dalkarok. Este a városház dísztermében tánczsal egybekötött műsoros estély lesz a piskii zene és a székelyudvarhelyi dalkar közreműködése mellett. Ez alkalommal úgy az idén is, mint az elmúlt évben, vasuti félárújegyek lesznek az ünnepélyen résztvevőknek kiadva. Jelentkezések a Dalegylet bármely tagjánál eszközölhetők.

Megjutalmazott tanító. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Bójihe Béla felsőbófalvi áll. isk. igazgató-tanítót több éven át teljesített gazdasági tudásait munkásságáért — tejea méhészeti felszerelés adományozásával jutalmazta.

Az olimpiai kardbajnokság. A stockholmi olimpiászon a magyarok nyerték meg az egyéni kardvilágbajnokságot. A döntő küzdelem nyolcz embere közül hét volt magyar. Nem volt és nem lesz talán soha, hogy egy nemzet egy ilyen klasszikus sportban ennyire felette álljon az egész világnak. A magyar nép kardforgatására teremt. Vívósportunk egyszerű szervezetének és vívóink önfeláldozó tréningjének köszönhetően mindez. Stokholmban utcáin a Sureplan győzelmeiket jelző tábláján három magyar zászló tündöklött. Magyarországon 17 pontal hetedik a nemzet sorában. Csak Amerika, Svédország, Anglia, Finnország, Németország és Franciaország van előttünk. **Megelőztek:** Dániát, Délafrikát, Kanadát, Olaszországot, Ausztráliát, Norvégiát, Belgiumot, Ausztriát, Oroszországot, Görögországot és Hollandiát, nemkülönbön mindama népeket, melyek még egy pontot se tudtak elérni. Vívóink fáradozása, nagy küzdelme nem volt hiábavaló.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Dr. Enyedy Róbert székelykereszturi járásbírói joggyűjtő önálló működési körrel ruházta fel.

A magyar gör. kath. püspökség székely községoi. Az apostoli szentek lapja július 17-iki dátummal közli az új magyar görög katolikus püspökség felállításáról szóló pápai bullát, mely szerint az új püspökség alá a következő székelyföldi hitközségek fognak tartozni a balázsfalvi érseki egyházmegyéből: Árkos, Nagyborosnyó, Nagykáson, Csikszentgyörgy, Csiklázfalva, Gelenczo, Ilyefalva, Lembény, Lisznyó, Kézdiszentkereszt, Torfa, Abásfalva, Alsóbaldog-

falva Bözödujfalu, Sóvárád, Szárazajta, Székelysenterzsébet, Székelyudvarhely, Oláhaskod, Gyergyóalfalu, Csikszentdomokos, Szépvíz, Gyimesbükk, Gyergyószentmiklós, Gyergyóvasláb, Nyárádandrásfalva, Nyárádbálintfalva, Harasztkerék, Nyárádkarácsony, Kebeleszentivány, Marosvásárhely, Székelysárd, Szentháromság, Szentlőrinc, Kisteremi.

Köszönet nyilváníttás. Felkérték a következő sorok közlésére: Feledhetetlen jó fiunk, Antal, elhunytá alkalmából kifejezett részvétért ezuton mondunk hálás köszönetet. Décsy Antal és neje.

Czigány analfabéták oktatása. Székelyudvarhely V-ik kerületében — Szombathalván letelepült — elhanyagoltágban élő cigányokat Gál Mihály ottani róm. kath. kántor-tanító a jövő tanévben rendszeres iskoláztatásban részesíti. A tanfolyamon írása-olvasásra, számolásra, földrajzi és történelmi ismeretekre oktatja, míg vallás-erkölcsi oktatásban Szabó János gim. hittanár részesíti őket, ki ez évben is dicséretes eredményt mutatott fel, igen sok fiatal készítvén elő a szentgyónás és áldozásra. A tanfolyamot Hajdu Ferencz kir. tanfelügyelő. Ugron Ákos ny. főispán, Pál István apát plebános és a népeveléni egylet védelme és támogatásával rendezti Gál Mihály kántor-tanító, ki lapunk mai számában fordul nagy szabású és sok teherrel járó nemes vállalkozásának támogatásáért Székelyudvarhely város közönségéhez. Felhívást és az ügybuzgó tanító támogatását a közönség meleg figyelmébe ajánljuk.

A dohány. A dohányjövődék múlt évi forgalmáról szóló s most megjelent kimutatás szerint a dohány gyártmányok áremelése következtében a várt 20 millió helyett csak 11 millió lett a többlet. Csappant a fogyasztás valamennyi szivarka és szivarneműben és ehelyett az olcsóbb pipadobány fogyasztása emelkedett. Vajjon nem-e így lesz a vasuti új tarifával is?

Halálozás. Both Gergely posta- és táviró alkalmazott életének 40-ik, boldog házasságának 13-ik évében f. hó 20-ikán elhunyt. Halálát neje és Pálffy Anna és gyermekei, ugyszintén számos rokon gyászolja.

Csiby Lajoska életének 2-ik évében f. hó 25-ikén elhunyt. A kedves gyermek elhunytát szülői Csiby Lajos neje Szombathy Anna siratják.

Mohácsy Józsefné szül. Kobori Katalin életének 48-ik, boldog házassága 28-ik évében f. hó 25-én jobblétre szenderült. Halálával férjét és számos roknot borított gyászba.

Jegyző-egyleti közgyűlés. Udvarhely-megye jegyzői egylete augusztus hó 1-én d. e. 10 órakor a megyeház kistermében Gálffy István elnökletével közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Augusztus 19-én Kolozsváron tartandó orsz. központi jegyzői egyesületi gyűlésre benyújtandó javaslatok tárgyalása. 2. Balázs Lajos e. tag a munkásbiztosító mozgalma mérséklése tárgyában beadott javaslatának tárgyalása. 3. Dr. Kocz János alelnök bucsuirata tárgyalása. 4. Alelnök választás. D. e. 9 órakor a vármegyeház kistermében választmányi ülés. Délben közebéd lesz a Szejkén.

Kertészek ingyenes kiképzése. A földmívelésügyi miniszter az áll. kertészetekbe munkásokat fogad fel abból a czéliből, hogy egy-két év leforgása alatt e munkások a fagondozásban és a gyümölcscsomagolásban vagy a zöldségtermelés különböző fázisaiban a kellő gyakorlati jártasságot megszerezvén, mint gyakorlott munkások munkavezetőkkül az áll. kertészeti telepeken, vagy magánosok kertészeiben alkalmazhatók, vagy községek részére mint vándor fagondozók ideiglenesen átengedhetők legyenek. Amennyiben a zöldségtermelésben kiképzést nyert egyének csoportba öszzállva közös termelésre hajlandók lesznek, őket az egyes városok mentén való letelepedésben a külön zöldségtelepek beállításában a miniszter államilag is támogatni fogja. A kiképzés folyama alatt az ily állandó munkások a kiképzési telepen minden napzamos teendőt végezni kötelesek és pedig a telepen folytatott üzemtermészetének megfelelően a munkaidő külön korlátozása nélkül. Felvételi kellekek: a) nötlenség, a magyar nyelv bírása, legalább 17 éves, legfeljebb 30 éves életkor; b) ép, erős testalkat, szervezet, valamint fertőző betegségektől mentességet iga-

zoló orvosi bizonyítvány; c) községi erkölcsi bizonyítvány a folyamodó tartózkodási helyéről. A kiképzés ideje alatt a munkások napzamos és ellátás fejében személyenkint és naponkint 3 K napzamosbért kapnak, mely kéthetenkint, illetve időközönként elbocsátás esetében az elbocsátáskor fizetetik ki. Felvételt végett 1 K-ás béléggel ellátott kérvénnyel a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez kell folyamodni. A kérvényben a folyamodó munkásnak meg kell jelölni, hogy a kértészet melyik ágában (zöldségtermelés vagy gyümölcstermesztés) kíván foglalatostkodni. A kérvényt legkésőbb 1912. október 1-ig kell benyújtani, vagy közvetlenül a földmívelésügyi miniszteriumnál, vagy pedig az illető község előjáróságánál, mely tartozik a beérkező kérvényeket felettes hatóság utján a földmívelésügyi miniszteriumhoz a fenti időpontig felterjesztetni.

A sétatéri bizottság elnöksége, mint jelentettük, folyó hó 22-ikére ülést hívott egybe egy pár igen lényeges ügy megbeszélése végett. A gyűlés a tagok távolléte következtében nem volt megtartható.

A Szejke-fürdő érdekében. Az Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet, mint értesülünk, augusztus hó 1-én a Szejke-fürdőn értekezletet tart. Tárgysorozat rendén indítvány tétetik az iránt, hogy a vármegyei jegyzők testületileg is lépjenek be a Szejkefűrdő kiépítésén fáradozóik sorába és környezetükben is szerezenek részvényeseket. Egyben pedig megkeresik a Kolozsváron tartandó országos jegyzői egyleti közgyűlést is, ezen akció hathatós támogatására. Tanítók és jegyzők hatalmas testülete, a nagy közönség támogatásával, minden bizonytalanságot megszüntetve az értekes, kénes, sós gyógyvizű Szejkefűrdő kiépítéséhez egyelőre szükséges, a napokban kibocsátandó új alapítási szerzetet szerinti 300000 koronát. A Szejke-fürdő a tanítók kezelése alatt már ez évben is, eddig nem ismert lendületet vett, ha pedig egy korszerű fűrdővel lesz ellátva a városnak és a város közönségének egy megbecsülhetetlen kincsévé lesz. Azért valóban érdekes a minden oldalú támogatása.

Nyilvános nyugtázás. A következő sorok közlésére kéretünk föl: A Székelyudvarhelyi Székely Dalegylet által folyó hó 21-én rendezett hangversenyen felülfizettek: N. N. 4 K, Caech Lipót 3 K, Kövesdi József 3 K. Böcsök Aladár 2 K, Burkhárd Gyula 2 K, Domján N. 1 K, Filcz Rezső 1 K, Almási Lajos 1 K, Balázs Károly 1 K, Gáspár Ferencz 1 K, ifj. Ugron Ákos 1 K, Salamon főhadnagy 1 K, Csillag József 1 K, Mózer István 1 K, Kaján Géza 1 K, N. N. 1 K. Fogadják a Dalegylet hálás köszönetét.

Egy érdekes írtel. Zigrábról írják: A Cuvaj királyi biztos ellen elkövetett merénylet után Sóváróy Román egyetemi hallgató több társa ellőtt úgy nyilatkozott, hogy helyosli Jukica merényletét. Ezért bíróság vonta felelősségre. Az első folyamodású törvényszék fölmentette. A most tartott felebbezési tárgyaláson azonban a hétzemeslyes tábia hat heti fogházra ítélte.

A kedves nagynéni. A napokban történt Zetelakán, hogy a kilencz éves Lukács Ilona, nagynénjének Lukács F. Mózesnének a kapuja előtt játszadozott a nálánál jóval kisebb fiú testvérel. Egyszerre csak észrevette őket a nagynéni, ki szörgyü haragra lobbant, hogy a két kis gyermek kapuja elé merészkedett s ezu való mérgeben a leánykát folkapta, befutott vele a házba, hol egy tenyéryni széles hasab fával igrálmatlanul öszezavissza vorte, hogy a szegény gyermeket öszezörve szállították be a kórházba. Az ügyészség a brutális asszony ellen az eljárást megindította.

A nemzetközi eukarisztikus kongresszus magyar csoportjaink fővédője, Izabella királyi herczegasszony bécsi palotájában a magyar bizottság vezetősége ülést tartott, a melyen a királyi herczegasszony elnökölt. Az ülésen örömmel vették tudomásul a magyar püspöki kar pásztorleveleit, a melyek a kongresszuson való részvételre vonatkoznak, továbbá a bizottság alelnökeinek buzgó működését és az egész társadalomban az ennek nyomán észreveltető nagyarányú érdeklődést. A magyar bizottság megállapodott a bécsi rendezőséggel, hogy kongresszusi jegyeket nagyobb mennyiségben bizományba ad át és így az Országos Katolikus Szövetség közvetlenül árusítja a jegyeket, a mi lehetővé teszi a jegykérések sürgős elintézését. Jelentkezési határidő augusztus 1.

A Szejké-fürdő nyári tancztermében ma, vasárnap, d. u. 5 órától kezdődőleg Anna bált rendeznek a fürdői közvilágítás céljaira. Belépti díj: személyjegy 1 korona, családjegy (4 személyig) 3 korona.

Erdősítési jutalmak. A kopár vízmosások és futóhomok területeken ez évben létesítendő közigazgatási jelentőséggel bíró erdősítések megjutalmazására a földmivélségi miniszter az országos erdei alaptól 11 nagy-, 10 első- és 9 másodrendű elismerő jutalmat tűzött ki. Megkívánják, hogy az 1000 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősítések egy tagban legalább 25 katastrális hold területűek, a 800 és 600 koronás nagy jutalmakra versenyző egy vagy több tagban legalább 25 katastrális hold területűek, az 500 és 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 10 katastrális hold területűek és végül a 300 és 200 koronás másodrendű elismerő jutalmakra versenyző erdősítések egy vagy több tagban legalább 5 katastrális hold területűek legyenek. A pénzjutalom egy harmadrésze az erdősítést teljesítő kezelő erdőtisztet (gazdatisztet vagy bérlőt) fogja illetni. A folyó év tavaszán teljesített erdősítéseket legkésőbb július végéig, a folyó év őszén teljesített erdősítéseket pedig december 25-ig kell a közigazgatási erdészeti bizottságnál, vagy a királyi erdőfelügyelőségnek pályázatra bejelenteni.

Bucsu estély. A kereskedelmiügyi miniszter *Petrányi* Miklós szakiskolai tanárt, mint arról hírt adtunk, a szolgálat érdekében Miskolcra áthelyezte. *Petrányi* távozásának alkalmából kollegái és barátai tegnap este a Hungária-kertben sikerült bucsu vacsorára gyűltek össze, amikor számos tosziban méltatták és vettek bucsut a derék kollegától és jó barátától.

Népkert. A szomszédos Csikmegyében szervezett a tushádi gazdkör egy népkertet, mely nemcsak a nép szórakoztatására, de főképp oktatására fog szolgálni a benne rendszerrel ültetett kerttel és kísérleti tülleppel. A népkertet, melynek létesítését a kirendeltség is támogatta, ma adja át *Koós* Mihály min. osztálytanácsos rendeltetésének szép programú ünnepség keretében. A mai drágasági viszonyok között helyén való volna ha a tisztviselők létesítésének szövetkezeti tisztviselői kertet, aminek termelvényei kétségtelenül megkönnyítik a nehéz háztartási életet. A példát nem Csiktól, hanem a falusi nép alkotta meg ezt az intézményt, hanem Debreczen város tisztviselőitől lehetne venni, kik már régen életbe léptették ezen szociális intézményt s azt sikerrel nevelik önmaguk és családjuk dolgozóira a szabad időben — önmaguk javáért.

Homoród-fürdő vigalmi bizottsága tegnap este a fürdő sétatéri virág csoport költségei javára a vendéglő termében sikerült Anna-bált rendezett.

Új ügyvéd. A marosvásárhelyi ügyvédi kamara dr. *Olosz* Péter ügyvédet, Székelyudvarhely azékhelylyel, az ügyvédek névjegyzékébe felvette.

Méhészeti tanfolyam. A székelykereszturi tanítóképző intézetben a tanítók részére rendezett méhészeti tanfolyam folyó hó 20-án délelőtt lett záró vizagával befejezve. A vizálatra *Kovács* Antal méhészeti felügyelő is loérkezett. A sikeres vizsga után a tanfolyam hallgatók novében *Dobai* Ferencz székelykereszturi róm. kath. kántortanító és *Török* József tanító mondtak köszönetet *Kovács* Antalnak a földmivélségi kormány áldozatáért, *Tóth* János méhészeti szaktanárnak önzetlen fáradozásaiért és *Ujváry* Mihály intézeti igazgatónak a hallgatók iránt tanusított figyelméért, az anyagiaknak közmegelegedésre való rendezéséért. A tanfolyam bezárása után minden egyes hallgató bizonyítványt, kisebb méhészeti eszközöket, szakkönyveket és kaptárt kapott jutalmul. A második szintén papok és tanítók részére rendezett tanfolyam f. hó 25-én vette kezdetét ugyanott — *Tóth* János szaktanár vezetése alatt 35 hallgatóval, kik között 4 egyén udvarhelymegyei, többi az ország különböző vidékeiről.

Vetőmegeladás az állami bitokoknál.

A m. kir. korona uradalom az idej gabona és terménykészletéből az erre alkalmas minőségű magvakat vetőmagul kiadja a gazdáknak. Őszi gabonára okt. 1-ig, tavaszra decz. végéig kell jelentkezni az uradalmak igazgatóságainál.

Az erdélyi róm. kath. tanítók szövetsége ez évi közgyűlése, melyen az udvarhelymegyei róm. kath. tanítóegyesület részéről is többen vettek részt, f. hó 16-án zajlott le Csikszerezében. A gyűlésnek főbb pontjai voltak: a tanítószeg továbbképzése, a főjegyzőnek a szövetség mult évről tett jelentése és több előadás. Különösen találjuk, hogy a szövetség évről-évre ugyanegy helyen tartja közgyűléseit, holott Erdélynek még igen sok városa van, mit a tanítószegnek megismerni nem volna kárára.

Körjegyző választás. Székelymuzsában a lemondás folytán megüresedett körjegyzői állást f. hó 24 ikén töltötték be *Szabó* Gábor főszolgabíró elnökletével. A jegyzői székbe egyhangú választással *Unger* Tibor eddigi rugonfalvi jegyzőt ültették.

Gyümölcsfák kártevő rovarai oly nagy mértékben léptek fel mindenfelé, hogy nemcsak a termést, de még a fák életét is veszélyeztetik. A védekezés megkönnyítése végett a pénzügyminiszter a „Thanaton” dohánylug kivonat jelenleg érvényben lévő árát tetemesen leszállította, meynyiben 100 kilós hordóban kilogrammonként 80 fill., öt kilós dobozokban 405 K., 2 kilogrammos dobozokban 160 K. lesz ezután az ára. A beszerzés azonban meg van nehezítve, mert a szükségletet jövőben három hónappal előbb kell a dohányjövédéki központi igazgatóságnál írásban megrendelni. Dohány lug előrusítási joggal ezután a székelyudvarhelyi dohánytözsze sem bír.

A homoród vidéki főiskolai ifjuság augusztus 4-én tűzijátékkal egybekötött nyári mulatságot tart Dr. *Szebi* János alispán, Dr. *Szabady* Tivadar főszolgabíró, Dr. *Gyarmathy* Dezso nagybirtokos, *Vajda* Ferencz és *Kisgyörgy* Sándor eszperesek védnöksége alatt. Ugyanakkor bucsuztatják ki ünneplésen *Dombó* János nyugalomba vonuló unit. lelkeszt.

Szejkéfürdő vendégei. Mint lapunk egyik előbbi számában jeleztük a Szejké fürdőn eddig nem ismert mozgalmas, fürdői élet keletkezett. Az utóbbi időben kifejtett agitációnak és a minden irányban teljesített javításoknak, karbavételnek az eredménye, hogy a kint lakó vendégek száma csaknem eléri a 100-at, az alkalmazottakkal együtt pedig azt jóval meg is haladja. A városról naponkint kijáró fürdővendégek száma ezenkívül szintén tetemes. A kint lakó vendégek névjegyzéke a következő:

1—4. *Gyarmathy* Ferencz törvényeszéki bíró és családja Székelyudvarhely. 5—6. Dr. Nagy Samu ügyvéd és neje Székelyudvarhely. 7—8. *Krájzler* Lajos tanító és neje Dombiratos. 9. *Fikker* Aurélné tanító neje Dombiratos. 10. *Krájzler* Dezso Dombiratos. 11. *Lányi* Andor tanító Szabatka. 12. *Hollinger* Ilona tanító Katalinfa. 13. *Schmelhaus* Dániel tanító Rákóczi. 14—18. *Katona* Sándor postafőtiszt és családja Segesvár. 19. *Csép* Berta Székelyudvarhely. 20. *Walter* Lenke Székelyudvarhely. 21—23. *Bodrogi* Sándor kir. végrehajtó és családja Székelyudvarhely. 24. *Szállasi* Irén Székelyudvarhely. 25—29. *Duka* András adófőtiszt és családja Székelyudvarhely. 30—33. *Hargita* Nándor szakisk. igazgató és családja Székelyudvarhely. 34. *Vánki* Kálmán Segesvár. 34—35. *Ferencki* Kálmán ig. tanító és neje Óföldéak. 36—37. *Philippi* Vilmos áll. ig. tanító és neje Stájerlakania. 38—43. *Amberboy* József szaktanácsos és családja Székelyudvarhely. 44—46. *Id.* *Philippi* Gyula ker. kapitány és családja Kolozsvár. 47—51. *Gyerkes* Mihály ig. tanító és családja Székelyudvarhely. 52—53. *Csató* Imre kereskedő és neje Székelyudvarhely. 54. *Papp* Berta Székelyudvarhely. 55. *Kun* Béla kereskedő Székelyudvarhely. 56. *Schuller* Viktor né kereskedő neje Zetelaka. 57. *Papp* Vilma Kolozsvár. 58—60. *Bokodi* Márton ig. tanító és családja Zenta. 61—63. *Ozv.* *Br.* *Orbán* Bodogné és lányai Székelyudvarhely. 64. *Ozv.* *Szabó* Domokosné Székelyudvarhely. 65. *Schwarz* Regina Székelyudvarhely. 66—67. *Kovács* Mihály áll. ig. tanító és neje Parajd. 68. *Kállay* Ferencné ref. papné Egrestő. 69. *Biró* Géza tanító Makó. 70—71. *Novák* Dávid kereskedő és neje Székelyudvarhely. 72—73. *Nagy* Mihály köz.

égi tanító és neje Békés. 74—79. *Nyegre* Ottó művezető neje és családja Nagyzsében. 80—81. *Németh* József ügy. írnok és neje Székelyudvarhely. 82—86. *Antal* János róm. kath. tanító és családja Székelyszenttamás. 87. *Mátffy* Lidia vendéglős Székelyudvarhely.

Adomány a méhészegyesületnek. Az erdélyrezi kirendeltség a vármegyei méhészegyesület tagjai közös használatára 1 drb masszív mézpörgető gépet és egy drb kézi mlélp prést adományozott 200 kor. értékben.

A szerelmes szabóinas. Egy szabóinas szerelmes lett, s a vonat elé dobta magát: régi nótá, mely minddig új marad. *Máthé* Dániel szabómester hetek óta észlelte, hogy a tizenhét éves *Fosztó* János tanonca ábrándos lett, a munka helyett más felé kalandozik el az esze, azonban a dolognak természetesen nem tulajdonítottak fontosságot. Ám *Fosztó* János azok közé, a már nem is kevés számú, szerencsétlenek közé tartozott, akiken ha a szerelem erőt vesz, azt csak a halállal gondolják helyesen orvosolni. Most vasárnap történt, hogy gazdája családjával elrándult hazulról s este mikor haza tértek, *János* tanoncot tökrészen találta. A fiú csak azt várta meg, hogy a ház lecsendesedjék, aztán szépen kisurraut hazulról. Utját a mozi elé vette, hol egy barátjával vígan elmulatott, noha kifejezést adott azon nézetének, hogy tulajdonképpen nem is érdemes az embernek élni, s a halál az, ami igazi boldogságot nyújt. A filozófus szabóinas barátját megremítették a sötét szavak s tőle telhetőleg igyekezett megvigasztalni, majd hazavezetni próbálta, ami nem sikerült. A két barát hogy elvált egymástól, *Fosztó* János a rét felé vette útját, s úgy a túzóltó torony hátamögött egy bokorra meghúzódva bevárta a vonatot, mely nem sokáig várta magát. Az életut szerencsétlen fiúnak alig volt egy pár percnyi ideje: a vonat nagy erőlködésrel már odaérkezett s ő minden habozás nélkül oda dobta magát elébe. A következő pillanatban a vonat utasai egy rémes sikoltásra riadtak fel s a mikorra sikerült a vonatot megállítani, úgy az órház környékén, csak egy felismerhetetlenéig összezuzott roncbot, a boldogtalan szabóinas szedték le a mozdony kerekei közül. A bevezetett vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy *Fosztó* János önezántából végezte ki meg-hasonlott életét.

Fellépett a peronoszpóra. Bozódrról jelentik lapunknak, hogy Bozódrról és vidékén a peronoszpóra a burgonya levélfetét, valamint a kerti veteményeket ellepte s a levélfet pusztításával nagy mérvű károkat okoz. Fellépet a vidéken a szőlő legujabb a nagy veszedelmet hozó betegsége a rügy peronoszpóra is. Hatósági intézkedésre volna szükség, hogy a rovarföld állomás egyik szakembere kiszállván, a védekezésre idejében ok-tassa ki az embereket.

A munkások nyugdíjgyeletének haladása. A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyelet legutóbbi központi választmányi ülésén örömmel vették tudomásul az egylet folytonos haladását, melyet az év első felében elért. Az idén 17,355 új tag iratkozott be, kikkel a rendezet tagok száma a százötvenhétrezt fölhaladta. Az egylet vagyona felév alatt 800,000 koronával emelkedett s június végén a teljes vagyona 9 millió koronát meghaladta. Kiemelendő, hogy az egylet 1903-ban kezdte el a segélyezést, azóta 2 millió koronát meghaladó összeget fizetett ki 1558 rokkant és elaggott tagjának, 411 árvának állandó segélyére és özvegek gyámolítására. A rokkantak 840—1326 korona, az árva 140—221 korona állandó segélyt kapnak hetenkint. Az egylet székelyudvarhelyi fiókja a napokban *Laiber* Dénes és *Ilyés* Máthé özvegyeit részesítette segélyben.

x A budapesti Állatkert rendkívüli látogatottsága arra bírta az igazgatóságot, hogy újabb érdekes látványokról gondoskodjék. *Lendl* Adolf dr. előterjesztésére az állatkerti bizottság elhatározta egy szolid és lovaglásra betanított indiai elefántnak a beszerzését, amelynek hátán egyszerre 6—8 ember foglalhat helyet. Ez az elefánt naponta többször köréztán körülvizsi a vendégeit az egész állatkertben és bizonyára általános ér-

déklődést kelt a néző közönségben. Az állatkerti múzeum színházban szentül nemcsak mozgófényképeket fogtak bemutatni, hanem szakemberek és kifizető előadók népszerűen tudományos bemutatásokat is, a legérdekesebb állatokról, állatgyógyításokról, vadászatokról és felfedező utazásokról az ismeretlen országokból. *Perényi* Adolf tanár már meg is kezdte ezeket a rendkívüli vonzó előadásokat, Lendl dr. pedig legközelebb fogja az előadási ciklust megkezdeni.

KÖZGAZDASÁG.

A mezőgazdaság állása Udvarhelyvármegyében.

Székeljudvarhely, jul. 26.

Az országos viszonyokhoz mérten teljes három heti különbséggel állott be Udvarhelyvármegyében az aratás. Julius hó 26-án, Anna asszony napján csendült meg a mező az aratók dalától — sürgőforgó emberek — asszonynepek rajai lepik el a határokat a vidám nótázás közben dől a gabona kalász, gyűl a kéve, emelkednek a táblákon a föld csillagzatai. Öröm a munkás és gazda lelkében, vidámbb hangulat a szemlélő kedélyvilágában.

Áldott az Úr, gazdag aratást adott.

Ámde nem mindenütt ilyen a kép. Vannak községek, melyek határában nem csendül a nóta, nem subog a kalász — kasza, sírásától hull rendekbe az üres buza-szalma, a jégtől össze-vissza kaszált — rothadásba indult kalász — gabona boglyák emelkednek ki a határból — semmi másnak nem jó, ha a lomsza'mának nem, amit a kéréses tenyerű gazda karácsony táján a jószág alá bonthat, emlékeztén minduntalan az Úr hatalmára: Isten adta, Isten elvette. Megnyugszik a sorson, azonban a család népe, meg is kell nyugodjék, mert hisz: Emberé a munka, Istené az áldás.

Székeljudvarhely, Farczád határában egy részén, Kénos, Homoródreten, Sükő, Homoródezen-tárnán határain és részben Homoródekeménfalva, Bágy határában van komolyabb hangulat, míg a vármegye többi községeiben érintetlenül áll az áldás a még a veszedelemmel fenyegető levélrozsának sincs valami nagyobb kártétele, bár ennek károsítása késő tavasztól mostanig tartotta aggodalomban a gazdákat.

Annál nagyobb a panasz a szeszélyes időjárásra, mert a tulságos sok esőtől kifejődött talajsavanyosodás a szemképződésre nagy befolyással volt, sok helyen szemszorulás és összeaszás lépett fel nyomában — a tavaszai: tengeri, zab, árpa és kerti vetemények pedig szemmel láthatólag sanylik a tulságba ment csapadékos időjárást. Igazán különös, hogy míg a nagy alföldön valószínűleg kánikula uralkodik, addig nálunk nem telik el nap viharzó esők nélkül, ami bizonyára — ha változás nem áll elő — az aratási munkálatokat fogja hátráltatni és károsan befolyásolni. Az időjárás különben a gabonanemek beérésére nagyobbára igen kedvező volt, mert az esős időben is állandóan szeles, szarító légáramlatok voltak, ami tudvalóval azonban segítették az érés folyamatát.

A vármegyében remélhető termésátlagokat a búzából összevontuk a múlt évi végleges termés-eredményekkel a következő képet nyerjük. Bevetett terület volt az idén 34.465 kat. hold, ennek átlagos termése holdanként 5.95 mm. várható termése 205.067 mm. Leszámítva a jégkárosult területeket 1640 kat. holdat, a rajta elpusztult 9.011 mm. gabonával, végső termés eredmény 194.056 mm. A múlt évben 162.958 métermázsza búzát termelt. Több termésünk lesz az idén 31.098 m.-mázsával.

Hasonlóképpen mutat a rozs termés mérlege is, mely az udvarhelyi járást kivéve, hol igen sok ablakos kalász van és nagyon sok táblán gyéren, repzésen állott, a többi járásokban mind igen jó termésátlagot mutat a 6.12 m.-mázsával kat. holdanként. Bevolt vetve 4.113 kat. hold, aminek termése a múlt évi 23.586 mm. szemben 25.172 mm. Leszámítva azonban a jégkárosult 184 kat. holdra eső átlagot az 1126 m. Tiszta átlag termés-eredményünk 24.046 mm., több a múlt évinél 460 m.-mázsával.

Az árpával bevetett terület 1.909 kat. hold, 5.36 mm. átlagterméssel és 10.232 mm. termés-eredményrel a múlt évi 13 103 métermázsával szemben. Kevesebb a termés 2.871 m.-mázsával, aminek oka az évi tulságos csapadék, mely miatt az árpa nem fejlődhetett, igen sok táblában gyéren maradt. Hasonlóan vissza esett a zab termés-átlaga is, mely 18.891 kat. hold bevetett területen 5.38 átlagos aránnyal 101.634 m.-mázsá termés hozammal bíztat a tavalyi 128.492 mm. helyett. Kevesebb a termés: 26.858 métermázsával. Ennek fejlődését is az esős időjárás akadályozta, lapályos helyeken a sok víz miatt elsárgult, helyoldalakon törpén maradt, tehát a szalmában is kevesebb terméskilátásunk van a múlt évhez képest.

A tengeri az egész megyében igen jól áll, jégkárosult helyeken is örvendetesen javul és juttat előre úgy, hogy az átlag terméshez viszonyítva a $\frac{1}{4}$ termést kiadja itt is, az egészet összevonva közepes termésre van kilátásunk.

A burgonya lovészete elég dus, de a sok esőtől gumói nem fejlődhetnek úgy, mint kellene. A párcziumból perenospora kártételéről vesszük a híreket, ami a kortiveteményeket és szőlőket is érzékenyen károsítja. Terméskilátásunk a gazdasági növényeknél is közepes — a korai fajta rózsaburgonya — jó termés-eredményrel elég magas árral piacra került.

A kerti vetemények az alföldön a nagy szárságot, nálunk a sok esőt sanylik. A paszuly virágban áll, elég dusan köti büvelyeit; borsó, lencse jó termést ígérnek. A káposzta levélzete szépen borul, több esőt azonban megfogja érezni. A komló erős indákkal, mutatkozó apró tobozaival szintén jó termést ígér. A kender és len sűrűn és magasan állanak. A virágos kender nyílvesése csakhamar megkezdődik. A répa levélzete is elég üde, az évenként jelentkező rovarkártétel az idén elmaradt. A mestereses takarmányokból a luczerna és löhere 2-ik kaszálás alá is dus termést adott, az esőtől azonban nehezen lehet a szárítással boldogulni a minőségében rontja, valamint rontotta a rétek dus szénatermését is, mit jobbra már betakarítottak; helyőbe a sarju igen szépen sarjadzik. A legelőknél jól dolgoz van a jószágféléknek, soha több eleség nem volt rajtuk, mint az idén. Kár azonban, hogy legelőinken sok a víz és tócsa. Gyömolcsból az alma, körte közepes; szilva közepesen aluli termést fog nyujtani. Heryók az idén alig bántották a fákat, annál inkább károsította az úgynevezett hammuféreg, levéltetű, ami ellen permetezéssel lehetne védekezni, ezt a védekezési módot permetező hiányában nem gyakorolják a gazdák. Az állategészségügy a sertéséknél kedvezőtlen, 55 község van zárlat alá téve sertésorbáncz és sertésvész miatt a vármegyében.

A mezőgazdaság helyzete — dacára a kelemetlen időjárásnak — közepesnek mondható. A mit veszítünk a tavaszi gabonafélék kevesebb termése által, azt megnyerjük az ősziek többlet termésének értékében. Veszteségünk tehát a múlt évi eredményhez képest nincs, csak fordulna már egyszer melege a fura időjárás, hogy míg a tavaszai elővénnek magukat, az aratás is akadálytalanul járjon le, s pajzán kedvvel csendüljön a tarlón a megelégedés dala. Ha az időjárás nem javul, — bizton számíthatunk az őszi gabonák romlására.

Felelős szerkesztő: BECSEK ALADÁR.
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Sz. 1451—912. kj.

Arverési hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy Recsenyéd község korcsmaháza és tartozékai 1912. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg 3 évre Recsenyéd községhezánál 1912. évi augusztus hó 11-én d. u. 3 órakor nyilvános árverésen haszonbérbe adatnak.

Kikiáltási ár évi 250 K. Bónatpénz ennek 10%-a. Az árverési feltételek a községi bírónál megtekinthetők.

Recsenyéd, 1912. július 25-én.

Az előjáróság.

Sz. 7789—1912. tkv.

Arverési hirdetmény.

A székeljudvarhelyi kir. törvényszék, mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint dr. Jodál Gábor székeljudvarhelyi lakos végrehajtónak, Özv. Csiki Elek Pál Zuzsa székeljudvarhelyi lakos végrehajtást szcnvedő elleni 78 K tőke, ennek 1911. évi augusztus hó 11 ik napjától járó 6% kamata 89 K eddigi is még a jelen kérésért 14 K megállapított, valamint a még felmerülhető költségeknek kielégítése végett, a székeljudvarhelyi kir. tvszék területén levő és a székeljudvarhely 559 sztkben A + 1082 hraz. ingatlan $\frac{1}{3}$ része 300 K kikiáltási árban az 1912. évi augusztus 13-ik napjának d. e. 8 órájkor a tkvi hatóság árverező szobájában megtartandó nyilvános árverésen el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% át készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

Székeljudvarhely, 1912. évi július hó 9 én.

Bella Kálmán, s. k.,
kir. tvsziki albiró.

Már az egész város beszéli, hogy

FERENTZY L. FIA fénykép műterme

nem a Kossuth-utczában van, hanem
a Batthyány-tér 15. sz. alatt, Nagy-
solyomosi Koncz Ármin udvarán.

Hol teljesen új és legmesszebbmenő kívánalmaknak is megfelelő modern berendezéssel **Ferentzy L. Fia** cég alatt tovább vezetünk. Készítünk kitűnő aranyfényképeket, művésziesen összeállított családi csoport képet, fénykép, mépítő, műipar és interieuróket, platin, squarell, olaj festmények, régi és új kép után rajzítások bármely nagyságig. Kívánatra úgy helyben mint vidéken házhoz kiszállók, a miért külön költséget nem számítok

Ezek tiszteletteljes közlése mellett nem tartom szükségesnek a mindent ígérő, de keveset adó reklámhoz folyamodni, mert az igen tisztelt közönség eddig is megnyilvánult sokoldalú bizalmára támaszkodva, kifogástalan munkámmal akarcam kiérdemelni a szives pártfogást. Tisztelettel

Ferentzy L. Fia.

Sz. 19—912.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegyei közkórházánál 1913. évre szükséges 600 köbméter tűzifa beszerzése céljából árlejtést hirdetek. A szállítandó mennyiséget száraz, hasábos, kemény bükkfa kell hogy legyen. Ajánlatok 200 köbméter mennyiségre is elfogadhatnak.

Vállalkozni ohajtók kötelesek 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatukat 50 korona bónatpénzzel ellátva **f. évi augusztus 13-ig** hozzám annál inkább beadni, mert a később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az árlejtési tárgyalás a kórházi iroda helyiségében **folyó évi augusztus hó 14-ik** napján délelőtt 10 órakor fog megtartatni, hol a feltételek is megtudhatók.

Székeljudvarhely, 1912. július 26.

Dr. Imreh Domokos, kórh. ig. főorvos.

Szám 20—912.

Árlejtési hirdetmény.

Az udvarhelyvármegyei közkórházban 1913. évben ápolandó betegek élelmezésének biztosítása céljából folyó évi **augusztus 14-én** d. e. 10 órára a kórházi iroda helyiségében árlejtést tűzők ki.

Vállalkozni ohajtók kötelesek 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatukat **f. évi augusztus 13-ig** hozzám annál is inkább beadni, mert a később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az élelmezési feltételek a kórházi irodában, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székeljudvarhely, 1912. július 26.

Dr. Imreh Domokos, kórh. ig. főorvos.

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű **DREKER**-féle
„Korona” és „Dupla márciusi sör”

Első Magyar Részvény Sörfőzde
„Udvari” és „Góllát Maláta sör”

kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében

Rösler és Gábor cézgnél

Székelyudvarhely és Székelykeresztúron.

Vidéki és helybeli megrendelések hordók
és naponta frissen töltött palaczkokban
pontosan lesznek eszközölve.

Védjegy: „Horgony”.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult báziszer, mely már
sok év óta legjobb bedörzsolésnek bizonyult
közvényenél, oszónál és meghűlésekénél.
Figyelmetes. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatosságot logyunk és
csak olyan eredeti üveget fogadjunk el,
mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter
cégjegyzsével ellátott dobozba van csoma-
golva. Ára üvegekben K—80, K 140 és
K 2.— és ügyszólván minden gyógyszer-
tárban kapható. — Főraktár: Török József
gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz”
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

CELL FRIGYES ÉS FIAI

bortermelők, bornyagykereskedők

MEDGYES.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi

erdélyi

hegyi borokban!

hordókban és palaczkokban.

Kitünő saját termésű vörös borok.

Ha elegánsan akar öltözködni és jutányosan vásárolni, úgy szerezze be szükségletét

HIRSCH RUDOLF

férfi- és női divatáruházában

Székelyudvarhelyt Kossuth-u. 25. sz. alatt

Nagyválaszték: mindennemű férfi, női és leánya kész ruhák
és tavaszi női kabátok, női kosztümök, pongyolák és különféle
blouzokba. Mindennemű angol- és amerikai cipőkben. Állandó
raktár mindenféle női és férfi divatcikkben.

Sirköveket,

lépcsőköveket, itatóvállukat
múrmárványból és műkövek-
ből a legjutányosabb árban,
legszebb kivitelben felelősség mellétt készíti

IMRE MÁRTON kőfaragó-
mester

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 52. sz.
A mélyen t. közönség szives megrendelését kéri

Gép-, motor- és
malomtulajdono-
sok szives figye-
mébe ajánlom

olaj

gyári raktáram,
ugymint:

Motor olaj, Orosz
baku gépolaj, Hen-
ger olaj, Gépolaj,
Povota gépszir,
Adózott benzin,
Gyanta gyári árban
kapható:

GYARMATHY ÁKOS
fűszer, csemege és fo-
nalkereskedésében
Székelyudvarhelyt.

Butorraktár!

A mélyen tisztelt közönség figye-
mébe ajánlom, hogy mielőtt butor-
szükségletét beszereznie, ne mulassza el dusan berendezett

butorraktáram

megtekinteni, hol nagyválaszték van a leggyorsabbtól a leg-
modernebb kivitelig. Tömör gőzölt hálószobák honi és külföldi
faemékből. Paliszander ebédők. Rajz szerint elkészíték bár-
mily kényes megrendelést, kárpitos árut és angol börgarnitúrát.
A nagyközönség rendelkezésére állók saját esztergályos, aszta-
los és kárpitos műhelyimmal, az utóbbi megfelelő szakember
vezetése alatt. Minden e szakba vágó áruk állandóan kaphatók.
Minden darab áruért a legmesszebbmenő garanciáit vállalok,
tehát senki be nem csapódhatik. Szives partfogást kér tisztelettel

esztergályos, butorraktáros
Balázs Károly, Székelyudvarhelyen.

Hallotta-e már?

Egész világ beszél róla,
hogyan az eredeti

Pfaff varrógépek

utólrhetetlen minőségű könnyű zajtalan varrassa és harlanya-
foltzóára egyformán alkalmasak. Egyedárusítás és főraktár.

Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett
Vas-, szerszám- és konyhafelszerelési
üzletemre, melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi
árban számítom. — Szives partfogást kér mély tisztelettel

ENGLER JÓZSEF

Bel- és külföldi
elsőrendű anyagokból szolid kivitelbeni
és modern

siremlékek raktára.

Saját műhelyében készít köipari építő-
munkát különböző anyagokból, valamint
e szakmába vágó mindennemű tárgyakat.

Rajzok és költségvetések díjtalanul.

Fancsali Balint

kőfaragó mester.

SZÉKELYUDVARHELY, Bethlen-utca 54. sz.

A vasúti állomás mellett.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságú PORTLAND CEMENTET ajánl olesó áron a
PORTLAND CEMENT-GYÁR BRASSÓ
(Kugler és Társai.)

Itt helyben kapható: Rösler és Gábor cézgnél.